

5.1.2e

Piet Mondriaanlaan 54
3812 GV Amersfoort
Postbus 1671
3800 BR Amersfoort
T (033) 5.1.2e
F (033) 5.1.2e
www.agentschaptelecom.nl

Van

5.1.2e

Datum

26 maart 2020

Bijlagen

-

memo

Delen locatiedata voor crowd control gedurende COVID-19 crisis

DEFINITIEF

Aanleiding

Agentschap Telecom heeft vanuit EZK/NCO-T het volgende verzoek ontvangen. De drie veiligheidsregio's (hierna VR's) in Noord-Brabant¹ hebben EZK verzocht of het mogelijk is dat locatiedata gebruikt kunnen worden voor crowd control gedurende de COVID-19 crisis. EZK is hierover met verschillende partijen (o.a. Instituut voor Fysieke Veiligheid, Autoriteit Persoonsgegevens, telecomaanbieders, Autoriteit Consument en Markt en Agentschap Telecom) in overleg. Aan Agentschap Telecom is gevraagd te kijken naar de juridische aspecten vanuit de Telecommunicatiewet (Tw). Vanuit haar rol als toezichhouder is in een quick scan onderzocht wat de mogelijkheden binnen de Tw zijn.

Vanuit de EU is opgeroepen om telecomdata te delen t.b.v. de COVID-19 crisis waaraan door verschillende landen gehoor is gegeven. Aangezien privacy een gevoelige materie is, en daarbij er dagelijks vanuit de politiek en de media aandacht op dit onderwerp is, is een zorgvuldige afweging op zijn plaats.

Verzoek

EZK heeft richting de VR's aangegeven dat het gebruik van (geaggregeerde, geanonimiseerde) locatiedata mogelijk is binnen de juridische kaders van de Tw en de Algemene Verordening Privacybescherming (AVG). EZK heeft aan de VR's een nadere onderbouwing gevraagd (zie toelichting).

Analyse

Geanonimiseerde locatiegegevens

Geanonimiseerde locatiegegevens zijn geen persoonsgegevens, want deze zijn niet tot een persoon herleidbaar. Als aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken en openbare elektronische communicatiediensten (hierna aanbieders) de locatiegegevens hebben geanonimiseerd, vallen deze buiten de reikwijdte van de Tw en de AVG.

Het proces tot anonimiseren

Om tot geanonimiseerde locatiegegevens te komen, is het denkbaar dat een aantal operationele stappen doorlopen moeten worden. De vraag is of dergelijke stappen om tot anonimisering te komen ieder voor zich (bijv. raadplegen of dupliceren) als ongeoorloofde gegevensverwerking zijn aan te merken. Vóór invoering van de AVG heeft de artikel 29-werkgroep zich uitgelaten over het

¹ Veiligheidsregio's Brabant-Noord, Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

anonimiseringsproces in relatie tot de privacyrichtlijn² (welke in Nederland is omgezet in de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp)).:

"In de richtlijn wordt niet verduidelijkt hoe een dergelijk proces om gegevens niet-identificeerbaar te maken (de-identificatie) uitgevoerd kan of dient te worden. De nadruk ligt op het resultaat, namelijk dat de gegevens het niet mogelijk mogen maken de betrokkene te identificeren met „alle“ middelen „waarvan mag worden aangenomen“ dat zij „redelijkerwijs“ in te zetten zijn."

Kortom: onder de Wbp telde alleen het resultaat (de anonieme gegevens) en niet de daaraan voorafgaande stappen. De vraag of onder het regime van de AVG er anders over wordt gedacht, kan Agentschap Telecom niet beantwoorden. Voor zover relevant ligt op de weg van de Autoriteit Persoonsgegevens zich hierover uit te laten.

Artikel 11.5 Tw

In artikel 11.5 Tw staat dat aanbieders o.a. locatiegegevens mogen verwerken voor het overbrengen van de communicatie. Naast het overbrengen van de communicatie is in dit artikel een aantal (limitatief) doeleinden opgenomen waarbij verwerking hiervoor is toegestaan. Essentie is dat deze gegevens alleen verwerkt mogen worden voor de eigen bedrijfsvoering. In principe is niet toegestaan dat de locatiegegevens voor een ander specifiek doeleinde (anders dan artikel 11.5) worden gedupliceerd (verwerkt)³ en geanonimiseerd.

In combinatie met de overweging 46 van de AVG biedt het wel een juridische mogelijkheid. Deze overweging stelt dat:

*"De verwerking van persoonsgegevens dient ook als rechtmatig te worden beschouwd indien zij noodzakelijk is voor de bescherming van een belang dat voor het leven van de betrokkene of dat van een andere natuurlijke persoon essentieel is. Verwerking van persoonsgegevens op grond van het vitale belang voor een andere natuurlijke persoon is in beginsel alleen toegestaan indien de verwerking kennelijk niet op een andere rechtsgrond kan worden gebaseerd. Sommige typen persoonsgegevensverwerking kunnen zowel gewichtige redenen van algemeen belang als de vitale belangen van de betrokkene dienen, bijvoorbeeld **wanneer de verwerking noodzakelijk is voor humanitaire doeleinden, onder meer voor het monitoren van een epidemie en de verspreiding daarvan** of in humanitaire noodsituaties, met name bij natuurrampen of door de mens veroorzaakte rampen."*

Op deze wijze zou de reikwijdte van de doeleinden kunnen worden verbreed met hetgeen in de overweging is opgenomen over humanitaire doeleinden. Dit voorstel wordt met de Autoriteit Persoonsgegevens besproken. Daarbij zou de Autoriteit Persoonsgegevens bijvoorbeeld een oordeel kunnen geven over het toepassingsbereik van het noodzakelijkheids criterium zoals hierboven on overweging 46 van de AVG is weergegeven.

Artikel 11.5a

Artikel 11.5a is een aantal malen genoemd als mogelijke grondslag. Dit artikel handelt over locatiegegevens niet zijnde verkeersgegevens. Uit eerdere inspecties is gebleken dat de mobiele netwerkaanbieders deze locatiegegevens niet verwerken. Er zijn geen extra voorzieningen in de netwerken gebouwd die voorzien in een nauwkeurige locatiebepaling.⁴

H.14.5 Tw

² https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf

³ Hierbij hoort ook het selecteren welke klanten in het gevraagde gebied aanwezig waren.

⁴ Artikel 11.13 Tw biedt de mogelijkheid om artikel 11.5 buiten toepassing te laten indien dit noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid. Dit ligt vervolgens bij het ministerie van JenV om dit nader te onderbouwen.

Dit artikel biedt EZK de mogelijkheid voor het geven van een aanwijzing in bijzondere omstandigheden. De pandemie kan mogelijk als een dergelijke omstandigheid beschouwd worden. Inhoudelijk gaat H.14 Tw voornamelijk bedoeld voor het in standhouden van netwerken en diensten in bijzondere omstandigheden en is het in die zin derhalve niet gerelateerd aan het verzoek om locatiegegevens te verstrekken.

Conclusie

Op basis van de analyse concludeert Agentschap Telecom dat er een juridische basis voor het gebruik van locatiedata voor crowd control aanwezig zou kunnen zijn, wanneer artikel 11.5 Tw in combinatie met overweging 46 van de AVG zo wordt gelezen dat de doeleinden van artikel 11.5 Tw verbreed kunnen worden. Dit wordt voorgelegd aan de Autoriteit Persoonsgegevens, zodat de Autoriteit Persoonsgegevens een oordeel kan geven of deze lezing van overweging 46 van de AVG in combinatie met artikel 11.5 Tw juist is.

Toelichting

EZK heeft n.a.v. het verzoek nadere vragen gesteld. Hieronder staan de vragen en antwoorden⁵:

- Op welke termijn heeft u behoefte aan de data;
 - Graag z.s.m. Wij zijn ons nu operationeel aan het prepareren voor het komend week m.b.t. het handhaven van de noodverordening, inzet personeel enz.
- Welk type data zoekt u precies.
 - Locaties van personen, info geanonimiseerd
- Bent u zelf in staat de data te analyseren, of is daarvoor technische assistentie uit de sector vereist.
 - Wij zijn als de drie veiligheidsregio's (incl. beide Politie eenheden) redelijk in staat om een analyse te maken, maar gezien de enorme werkdruk en de minimale bezetting binnen de operationele teams is elke expertise en hulp meer als welkom. Natuurlijk is dit afhankelijk welke data wij kunnen ontvangen en hoe deze kunnen worden ontsloten om van deze data informatie te maken die bruikbaar is.
- Wat is de (minimale) precisie en frequentie waarmee data ter beschikking dient te worden gesteld.
 - Precisie op postcode 6 niveau.
 - De frequentie is afhankelijk of de benodigde data handmatig of automatisch gegenereerd moet worden.
 - Frequentie bij handmatig generen van data per 15 minuten in het tijdvak van 06:00 uur tot 23:00 uur en vr, za en zo van 06:00 uur tot 02:00 uur.
 - Frequentie bij automatisch genereren van data per 15 minuten gedurende 24 uur.

Vorig jaar is er een casus geweest waarbij CBS gegevens van de aanbieders wilde gebruiken voor statistische doeleinden. Op basis van artikel 11.5 Tw in combinatie met overweging 50 AVG en artikel 89 AVG biedt dit een juridische basis wat door JZ positief is geadviseerd.

⁵ E-mail NCO-T: Verzoek Veiligheidsregio's Noord-Brabant tot gebruik locatiedata 25 mrt 2020